

Recenzja książki

Ekologizacja gospodarki

Praca zbiorowa pod redakcją naukową Małgorzaty Kożuch

Wydawca Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2015

Monografia *Ekologizacja gospodarki* jest poświęcona ważnym i aktualnym problemom łączącym rozwój gospodarki z paradygmatem zrównoważonego rozwoju. We wstępie podkreślono, że tylko powiązanie procesów gospodarczych i przyrodniczych daje szansę rozwoju gospodarczego z minimalizacją zagrożeń ekologicznych, społecznych, w tym zdrowotnych, a także ekonomicznych. Filozofia gospodarowania powinna być zawsze przedmiotem analizy ekonomicznej i ekologicznej.

W monografii zostały zawarte rezultaty wieloletnich badań pracowników naukowych związanych z Katedrą Polityki Przemysłowej i Ekologicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Zespół autorski tworzą: prof. dr hab. Józefa Famielec, dr hab. Małgorzata Kożuch, dr Katarzyna Cięciak, dr Jolanta Stanienda, dr Ivan Telega, dr Renata Żaba-Nieroda, mgr Maria Gabryś, mgr Krzysztof Wąsowicz.

Monografia ma charakter teoretyczno-empiryczny. Jest wielowątkowa, ale spójna i w logiczny sposób prezentuje analizowane zagadnienia. Zawartość podzielono na dziewięć rozdziałów:

1. *Ekologizacja jako paradygmat rozwoju społeczno-gospodarczego.*
2. *Kapitał naturalny a proces ekologizacji gospodarki.*
3. *Cele ekologiczne polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej i Polski.*
4. *Wymiar ekologiczny bezpieczeństwa obronnego.*
5. *Ekologizacja lokalnego transportu zbiorowego.*
6. *Znaczenie relacji w ekologizacji przedsiębiorstw.*
7. *Innowacje przedsiębiorstw w świetle ekologizacji gospodarki.*
8. *Innowacyjność przedsiębiorstw w klastrach.*
9. *Rola banków w finansowaniu ekologizacji gospodarki.*

W rozdziale pierwszym wnikliwej analizie została poddana kategoria ekologizacji. Przedstawiono podejście do tej problematyki na przestrzeni wieków i współczesne rozumienie tego terminu. Problematykę ekologizacji rozważano też z punktu widzenia teorii ekonomii, a szczególnie wzrostu gospodarczego. Autorka podkreśliła, że ekologizacja paradygmatu wzrostu jest szansą na kształtowanie rozwoju gospodarczego i społecznego. Ważną częścią rozdziału jest też zaprezentowanie instytucjonalnych czynników ładu gospodarczego szkoły austriackiej i neoklasycznej.

W rozdziale drugim przedstawiono koncepcję kapitału naturalnego oraz założenia rachunku przepływów materialnych w aspekcie pomiaru konsumpcji kapitału naturalnego, a także stopnia ekologizacji gospodarki.

W rozdziale trzecim zidentyfikowano ekologiczne cele polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej i Polski. W sposób wnikliwy zaprezentowano źródła polityki klimatycznej Unii Europejskiej, opisano pakiet klimatyczno-energetyczny oraz handel uprawnieniami. Ponadto omówiono aktualne problemy ekologizacji polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej, a także zasygnalizowano problem rozbudowy infrastruktury gazowej w Polsce.

W rozdziale czwartym analizie poddano ekologiczny wymiar bezpieczeństwa obronnego. Na podstawie nadrzędnego aktu prawnego, jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz obowiązującej w Polsce Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, sprecyzowano istotę bezpieczeństwa ekologicznego oraz bezpieczeństwa obronnego, a także podjęto próbę uchwycenia związku pomiędzy tymi zjawiskami. Ukazano też ewolucję problematyki bezpieczeństwa ekologicznego w polskich strategiach bezpieczeństwa narodowego.

W rozdziale piątym postawiono tezę, że przedsiębiorstwa użyteczności publicznej lokalnego transportu zbiorowego mają bezpośredni wpływ na jakość życia, w szczególności osób najsłabszych – ułatwiając na przykład pasażerom dostęp do edukacji czy do ośrodków służby zdrowia. Autor zaznaczył we wstępie, że transport publiczny, pozyskujący pasażerów, którzy posiadają i mogą korzystać z samochodu, przyczynia się do zmniejszenia zanieczyszczeń, takich jak hałas czy emisja spalin, a także zatłoczenia dróg oraz liczby wypadków.

W rozdziale szóstym wykorzystano teorię relacji do zdefiniowania ekologizacji przedsiębiorczości. Autorka podkreśliła, że takie ujęcie pozwala traktować ekologizację przedsiębiorstw jako problem udziału w nim ludzi, wzajemnie powiązanych, ufających sobie, dostarczających dóbr wzajemnych, nieograniczanych deficytem kapitału finansowego oraz rzeczowego, motywowanych do poszanowania przyrody

i praw natury. Inspiracją tej części opracowania była ekonomia trzech wartości: wymiany, miłości, przymusu.

W rozdziale siódmym podjęto próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie: czy i jakie innowacje podejmują polskie przedsiębiorstwa i w jakim stopniu ich innowacyjna działalność wpływa na zmiany strukturalne w świetle ekologizacji gospodarki? Autorka na podstawie przeprowadzonych badań podkreśliła, że skutecznie prowadzona polityka innowacyjna jest podstawowym narzędziem realizacji założeń gospodarki niskoemisyjnej, spełniającej między innymi wymagania pakietu klimatyczno-energetycznego. Innowacje sprzyjają nie tylko zmianie struktury bilansu energetycznego kraju, ale także inwestycjom w energooszczędne budownictwo, paliwooszczędny transport oraz służą efektywnemu wykorzystaniu dostępnych surowców w przemyśle i zarządzaniu odpadami.

W rozdziale ósmym podjęto próbę określenia roli klastrów w zwiększaniu aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw. W przeprowadzonych przez Autorki badaniach założono, że geograficzna i sektorowa koncentracja, specjalizacja, współpraca i partnerstwo to charakterystyczne cechy klastra wpływające na innowacyjność przedsiębiorstw. Weryfikację założeń przeprowadzono w Tarnowskim Kłastrze Przemysłowym.

W rozdziale dziewiątym podano założenia ekologizacji współczesnego sektora bankowego. Zaprezentowano bankową hierarchię przedsięwzięć służących ochronie środowiska przyrodniczego, zwłaszcza takich, które bezpośrednio są związane z ich wewnętrzną gospodarką. Zidentyfikowano istotne elementy strategii rozwoju opartej na założeniach równowagi biznesowej, zapewniającej trwałość i ciągłość funkcjonowania banku, spełniającego potrzeby wszystkich grup interesariuszy w zmienności jego otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego. W rozdziale zwrócono uwagę na mikroekonomiczne i makroekonomiczne funkcje banków oraz na znaczenie zasobu informacji (w tym prognoz) w ich funkcjonowaniu i rozwoju.

Problematyka poruszana w monografii została przedstawiona w sposób przemyślany, uporządkowany i dojrzały. Poszczególne rozdziały napisano z wykorzystaniem wiedzy pozyskanej na podstawie analizy obszernej i aktualnej literatury przedmiotu, która została umieszczona na końcu każdego rozdziału i dużego dorobku badawczego Autorów.

Monografia, ze względu na ważność poruszanych problemów związanych z ekologizacją gospodarki, zasługuje na uwagę czytelników. Poza walorami merytorycznymi, zwraca uwagę wzorowy sposób przygotowania publikacji. Autorzy wykazali się umiejętnością analizowania poszczególnych zagadnień oraz łączenia i wiązania ich ze sobą. Na podkreślenie zasługuje bardzo dobry warsztat naukowy Autorów monografii oraz jasny, przystępny, profesjonalny język opracowania.

Monografia przeznaczona jest zarówno dla studentów kierunków ekonomicznych i ekologicznych, jak również stanowić może ważne źródło wiedzy dla praktyków zainteresowanych kwestiami ekologizacji gospodarki.

Problematyka poruszana w monografii wypełnia ważną lukę na rynku wydawniczym w zakresie kategorii ekologizacji gospodarki.

dr Agata Lulewicz-Sas
Politechnika Białostocka
Wydział Zarządzania